

USODA ZMAJA

(Ob svetovnem uspehu Bartolovega Alamuta)

»Sanjalo se mi je . . . Zmaj se je vrtel v zmerom širših krogih okrog svoje osi; naenkrat so mu iz telesa pognale peruti . . . in – glej – žival se počasi odlepi od tal in vzleti, hreščeč in škropotajoč . . . Zmerom više se dviga, (. . .) švigne kakor izstreljena puščica v neznanske višine, zasije v bronasto zlatem sijaju in se naenkrat zazdi daleč na obzorju kot nekakšen meteor ali neka nova, še neodkrita zvezda . . .

– Alamut, je bila moja prva misel. Ali bo to tvoja usoda?¹

Vsaka sanja – pol resnice, pravijo. In gornja, freudovska izsanjana prisposoda alamutske recepcije, ki se je Bartolu zapisala v Mladost pri Sv. Ivanu, je tako danes oprijemljiva stvarnost. Scela in skorajda preroško udejanjena.

Ob izidu knjige l. 1938 je pisatelj epistolarno povedeževal: »Čez dvajset let se bo prvemu pobilnilo, kaj Alamut pravzaprav je.«² In kakor začarano izide v Trstu l. 1958, natanko dvajset let pozneje, prvi ponatis romana.³ V Alamutianah se je temu nenavadnemu literarnemu Al Mahdiju utrnila misel o pisatelju – ustvarjalcu, ki se »obseden od duha . . . dvigne nad dobo in družbo in ju ‚inspiriran‘ preleti v zgodovinski perspektivi, kot da bi živel petdeset ali tudi petsto let pozneje.«⁴ Za petsto lahko ugibamo, a prva številka zagotovo drži: točno petdeset let po izidu, leta 1988, je namreč Alamut s tretjim ponatisom in hkratnim izidom novelistične zbirke Med idilo in grozo Bartola dokončno ustoličil na Gosposvetsem polju slovenske književne zgodovine po mariborski izdaji iz l. 1984 in tržaških izidih Don Lorenza ter Čudeža na vasi.⁵

Naključje? Slutnja zarje? Magija kristalne krogle?

Kakorkoli že, »preroški Bartol«⁶ je s svojim Alamutom ponovno »eksplodiral«, zaživel in zmagal tam, kjer ga je kandidatura najbolj žulila: na plebiscitu čitateljev.⁷

¹ Vladimir Bartol: Mladost pri Sv. Ivanu, III. knjiga, 4. poglavje, feljton št. 105, Primorski dnevnik 1955–56.

² Ibidem, feljton št. 95.

³ Vladimir Bartol: Alamut, Graphis, Trst 1958.

⁴ Bartolova zapuščina, korespondenca s Christo Schaar, pismo iz Ljubljane z dne 17. 10. 1956.

⁵ V odstavku omenjene izdaje so kronološko zapovrstjo:

– Vladimir Bartol: Alamut, Obzorja, Maribor 1984, s spremno besedo Draga Bajta Bartolov Alamut, str. 453–499;

– Vladimir Bartol: Čudež na vasi, ZTT, Trst 1984;

– Vladimir Bartol: Don Lorenzo, ZTT, Trst 1984;

– Vladimir Bartol: Alamut, Zbirka Hram, Mladinska knjiga, Ljubljana 1988, s spremno besedo Mirana Košute Alamut: Roman – metafora, str. 551–597;

– Vladimir Bartol: Med idilo in grozo, Novele (1935–1940), uredil Drago Bajt, spremna beseda: Andrej Blatnik, Igor Bratož, Marko Crnkovič, Miran Košuta, Luka Novak, Tadej Zupančič; Književna mladina Slovenije, Zbirka Aleph 19, Ljubljana 1988.

K oživljanju Bartola sodita vsaj še knjiga Vladimir Bartol: Demon in Eros (Mladinska knjiga, Ljubljana 1974, s spremno študijo Tarasa Kermaunerja Vladimir Bartol predhodnik današnje slovenske moderne literature, str. 423–445) ter simpozij o Bartolu, ki ga je l. 1976 priredila v Trstu revija Most.

⁶ Prim. npr.: Bogdan Pogačnik, ob prevodu »Alamuta«: za Francoze Bartol preroški, Delo 9. 10. 1988, str. 9;

⁷ Vladimir Bartol: Mladost pri Sv. Ivanu, III. knjiga, 4. poglavje, feljton št. 107: »Danes mi je jasno, da si mora tak ‚novum‘ šele pridobiti ‚pravico bivanja‘ ali ‚domicil‘, kar lahko traja, kot vemo iz zgodovine literature, krajši ali daljši čas, in to pravico bivanja mu utegne podeliti samo ‚plebiscit‘ čitateljev.«

Ne le slovenskih. Alamut Zmaj, Mit, Genieakkord, novum, prapodoba, Jungovski arhetip je danes evropska, če že ne kar svetovna uspešnica, »veliki tekst«, kot bi ga poimenoval njegov idejni pobudnik Josip Vidmar.

V Franciji je – že spet pol stoletja po »spočetju« – nakupilo prevod Claudea Vincenota 30 tisoč bralcev. S ponatisom in televizijsko promocijo Bernarda Pivota v znani oddaji *Apostrophes* je Alamut zaslovel tamkaj kot osma najbolje prodajana knjiga. Leto zatem je 10 tisoč primerkov španskega »zmaja« izginilo še pred uradno predstavitvijo v Madridu, da je moral založnik Mario Muchnik zanj ponovno zavrteti tiskarske stroje. Italijanska izdaja budi od lanskega novembra, kljub skromnejšim distribucijskim zmožnostim Založništva tržaškega tiska, dokajšnje bralsko, kritiško in založniško zanimanje. V Kölnu bo izšel nemški, v Antwerpnu pa flamski prevod, medtem ko je bil roman že pred časom natisnjen tudi v češčini in srbohrvaščini.⁸ Če upoštevamo še vnete priprave na kolumbijski in angleški izid, ne bo pretirano trditi, da zadobiva ekspanzija Alamuta bestsellerske razsežnosti.

Zakaj? Katere so, mimo naključno osebnih in založniško konjunkturalnih razlogov za uspeh,⁹ tiste čiste, kristalne vode, ki so morale »privreti iz bitnih praprvin ustvarjalnega organizma«?¹⁰ Kaj vidijo tuji zanimivega, univerzalnega v Alamutu?

Obojski »a« francoskemu kritičnemu orkestru je zaigral v svojem alamutskem predgovoru urednik založbe Phébus Jean Pierre Sicre. Kljub navdušenjsko priporočilni apologiji Alamuta je v eseju vendarle izluščil nekaj njegovih pomembnih značilnosti: slikovito fabulativnost, ki naj bi dedovala pri Bildungsromanu, geometrijo zgodbe, njeno napetost in idejno bogatost, ki pa da k sreči ni prekvasila teksta v filozofski roman; nadalje sta Sicreju poglavitna predvsem bralski hedonizem, Barthesov »plaisir du texte« (užitek ob tekstu), in pisateljeva preroškost, ki delo politično aktualizira v nekakšno transhistorično metaforo fundamentalizma, verskega fanatizma in despotstva.¹¹

Številne druge recenzije podčrtujejo poleg tega še avanturističnost romana, ki je za pretanjene kritike, kot sta npr. Eric de Bellefroid in Hédi Dhoukar »le pretexte a une reflexion riche et forte sur le pouvoir et sur le ressorts de la foi...«¹²

Na filozofske, spekulativne, intelektualistične in zgodovinske razsežnosti Alamuta je bolj kakor francoska opozorila španska kritika. Kenize Mourad je delo poimenovala »cuento filosofico« (filozofska pripoved), Fernando Sanchez-Drago je Alamut predstavil kot legendo, nadzgodovinsko meditacijo o oblasti, ugledni El Pais je Bartola vzporejal s Salgarijem in mu pripisal italijanskemu avtorju manjkajočo ideološko pronicljivost, Paco Marin je menil, da alamutska proza ni izredna, primerljiva, recimo, s Conradovim *Heart of Darkness*, a da je vsekakor učinkovita in da »Bajo su capa de entretenimiento, el libro es, pues, una obra de ideas«.¹³

⁸ Vladimir Bartol: *Alamut, Roman*. Ze slovinščiny přeložil Yaroslav Zavada. Vytiskal a vydal B. Styblo. Knihovna krásné přžy 2, Praha 1946;

Vladimir Bartol: *Alamut*, Preveli: Josip Zidar i Marijana Zandor, Bratstvo – jedinstvo, Novi Sad 1954.

⁹ Prim. npr.: Miran Košuta, Kje so razlogi za evropski uspeh Bartolovega romana, *Književni listi*, Delo 8. 6. 1989, str. 3;

Miran Košuta, *Svetoivančan v Parizu (in Madridu)*, *Jadranski koledar 1990*, ZTT, Trst 1989, str. 133–137; Marko Crnkovič, Bartol: odšel, nič videl – zmagal!, *Delo* 30. 12. 1988, str. 30; Roman Brilej, *Ekspanzija Alamuta*, *Mladina*, št. 29, 1. 9. 1989, str. 41.

¹⁰ Vladimir Bartol: *Po dvajsetih letih*, *Opombe k drugi izdaji Alamuta*, Graphis, Trst 1958, str. VIII.

¹¹ Prim. npr.: Miran Košuta, *Alamut – Veliki tekst Vladimira Bartola*, Univerza »E. Kardelja« v Ljubljani, Filozofska fakulteta, PZE za slovenske jezike in književnosti, Šolsko leto 1983/84 A – diplomsko delo.

¹² Hédi Dhonkar: *Légende – L'imagination au pouvoir*, *Jeune Afrique*, 10 aout 1988, n° 1440, str. 51. Sln. prev.: »izgovor za bogat in močan razmislek o oblasti in sredstvih vere«.

¹³ Paco Marin: *La aventura del fanatismo*, *La Vanguardia*, viernes, 28. julio 1989. Sln. prev.: »brez svojega zabavnega plašča je knjiga še naprej delo idej«.

O Bartolovem idejnem zaledju – ničejanstvu in freudovstvu – govori tudi italijanski esejist Ferruccio Fölkel, ki pisca enači tržaškemu literarnemu sovrstniku Robertu Bazlenu, Alamut pa razčlenjuje in razumeva kot »un romanzo storico . . . un libro di derivazione fibesca . . . un'esaltazione dell'islamismo . . . un testo sulla condizione degradata della donna nell'area semitica e persiana . . .«¹⁴

Svet je torej po petdesetih letih popolnoma obrnil na glavo sodbo naše literarne zgodovine ob izidu Alamuta: vzhodnjaškost, eksotičnost, avanturističnost snovi, ohlapnost jezika in idejni nihilizem niso več hibe, ampak književne odlike tega za Paternuja¹⁵ najbolj ne-slovenskega romana slovenske literature.

Biti čim manj regionalen, čimbolj odprt, znan, umljiv, pisati za »svetovno občinstvo«, dati »svojem spisom in osebnostim, ki nastajajo v njih, čim bolj splošno človeški in torej tem bolj univerzalno razumljiv značaj«,¹⁶ ali ni to paradigma, kanonizirani imperativ vsake uspešniške literature? Je torej Bartol mojster šole kreativnega pisanja? Ali koketira Alamut z masovno, pogrošno, trivialno literaturo? Kje in koliko ustreza Bartolov Zmaj teoretičnim predpostavkam bestsellerja?

Zdi se, da vprašanja niso nepomembna pri načetem določanju razlogov alamutskega prodora ter umetniške vrednosti romana.

Izmed teoretičnih opredelitev bestsellerja kaže seveda izpustiti take, ki merijo zgolj na njegovo kupoprodajno, knjigotrško dimenzijo (J. Peters, Lauterbach, Alice Payne Hackett, F. L. Mott). Upoštevati gre predvsem tiste, ki jim je označenec pomembnejši od označevalca, signifikat od signifikanta, langue od parole, zaradi česar razčlenjujejo knjižno odzivnost globalno, strukturalistično sociološko (npr. John Sutherland, Malcom Cowley idr.) Med njimi je brez dvoma produktivna definicija, ki jo o uspešnici daje v svojih delih Sociologija literature in Revolucija knjige Robert Escarpit.

Bestseller je po njegovem knjiga, ki »izraža to, kar si neka skupnost pričakuje, delo, ki družbo odkriva sami sebi.«¹⁷ Bestseller je hugojevski »zvočni odmev« in temelji v bistvu na redundanci, na kulturnih, pojavnih in jezikovnih sozvočjih avtorja z beročim občinstvom. Če Escarpita prekodiram, je torej Bartolov uspeh odvisen od Alamutove tematske, idejne in jezikovne redundantnosti, ki omogoča bralcem široko identifikcijo.

Tematska redundanca je na dlani, saj ni dneva, da bi se iranska snovnost romana – islamski fundamentalizem, diktatura, versko-politični fanatizem – ne »ponavljala«, zrcalila ali celo udejanjala v bližnjevzhodni kroniki: Khomeini, šiitska džihad, protirushdiejevski fedaiji, Saddam Hussein . . . A poleg stvarnostne bo bralec zaradi izrazite intertekstualnosti dela zlahka odkril še fiksijsko redundanco alamutskih tem: kaj Hasanu močno podobnega je namreč že bral v Goethejevem Faustu, v Nietzschejevem Zarathustri, v Machiavellijevem Vladarju, v Cankarjevem Kralju na Betajnovi in Poejevih grozljivkah, v Seiduni je mogoče razpoznal Dostojevskega, Velikega inkvizitorja ali Ivana iz Bratov Karamazovih, njegovega Stavrogina iz Besov. Idejni redundanci tudi ni oporekati. Mar ni alamutski miselni ustroj skorajda opičja mimezis sodobne zahodne filozofije, ki se kakor Bartol prekrvlja z ničejanskim agnosticizmom, freudovskim determinizmom in descartovsko skeptiko? Kaj da prometejski ateizem Ibn Sabe ne diši po antropocentričnem novoveškem subjektivizmu Sartra, Bergsona, Foucaulta ali Althusserja?

A še v nečem je Alamut danes idejno redundanten, aktualistično sodoben: v literarizaciji evropskega nihilizma, ki ga pooseblja romaneskni moto »Nič ni resnično, vse je dovolje-

¹⁴ Ferruccio Fölkel: »Alamut«, la fiaba che va lontano, Il Piccolo, 11. 6. 1990, str. 4. Sln. prev.: »zgodovinski roman . . . knjiga pravljličnega izvora . . . povzdigovanje islama . . . tekst o ponižanem položaju ženske na semitsko-perzijskem območju«.

¹⁵ Boris Paternu: Bartolov roman »Alamut«, Delo 30. 11. 1989, str. 5.

¹⁶ Vladimir Bartol: Mladost pri Sv. Ivanu, III. knjiga, 4. poglavje, feljton št. 76, Primorski dnevnik l. 1955–56.

¹⁷ Robert Escarpit: Sociologia della letteratura, Guida Editori, Napoli 1970, str. 106.

no«. Osrednje načelo Zmaja je Bartol pomotoma izvajal iz blaznega kalifa Hakima I., iz orientalske miselne tradicije, medtem ko je Janko Kos utemeljeno in prepričljivo pripisal Hasanov kredo Nietzschejevi novoveški filozofiji. Vendar to seveda še ne pomeni, da »se Alamut v celoti in brez zadržkov vključuje v horizont evropskega nihilizma«. ¹⁸ Mimo protinihilističnih nastavkov ljubezenske teme ter nacionalne ideje v romanu, ki takšno vključevanje vsaj delno omejujejo, je tu še tretji, poglobitnejši razlog: Bartolu je bil alamutski nihilizem predvsem eksperiment, »veliki eksperiment s človeško psiho«. Hasan, Ibn Tahir, Jusuf, Halima, Mirjam so zanj lutke, ki jih samodejno premika diktat vrhovnega iz-mailskega načela. Avtor je le vestni, etično nevtralni zapisovalec dogodkov, trenja nihilističnega škripčevja do najskrajnejših posledic. Med dobrim in zlim naj naposled odloča bralec, ki ga ateznost pisanja ter odsotnost avtorjevega rezonerja v romanu puščata popolnoma svobodnega. Ta Bartolova namera, da bi se šel z literarnim seciranjem sodnega kirurga evropskega nihilizma, je izpričana v številnih zapiskih iz let 1928–1938, zato ne more imeti prizvoka a posteriori domišljene apologije, kakršnega izkazuje npr. avtorjevega poznejša spominska proza (Mladost pri Sv. Ivanu, predgovor k drugi izdaji Alamuta). Vsaj v tem kaže Bartolu verjeti, čeprav je seveda ob relativnosti vsakršnega objektivizma vprašljivo, ali mu je »veliki eksperiment« uspel: kolikor ostaja Bartol v Alamutu supra partes, kolikor je identifikacija bralca s tem ali onim likom onemogočena, je lokacija romana v horizont evropskega nihilizma problematična. Čeprav ga obravnava in je v tem idejno soroden današnji filozofiji, Alamut ni evropsko nihilistični roman, temveč roman o (!) evropskem nihilizmu. »V tem smislu – da rezimiram s Kosom – »predstavlja Alamut gotovo najdoslednejšo tematizacijo evropske nihilistične problematike v slovenski literaturi.« ¹⁹

Jezikovna redundanca ali sporna nespornost. Tako bi lahko paradoksalno poimenovali problem alamutskega jezika, zmajeve kože. Nesporno je namreč, da mora biti bestseller izrazno karseda nevtralen, slogovno nezaznamovan, klišejski, bran, slišan, predvidljiv, pomensko enoumen, skratka jezikovno redundanten, da se čimbolj prilikuje lingvističnemu standardu bralca in je hkrati lažje prevedljiv, funkcionalnejši »izvoznemu« plasmaju. Prevodni uspeh Alamuta je v marsičem odvisen od takšnih tekstovnih značilnosti. Joyceov Ulikse je razmeroma malo prevajan in najbrž ni pretirano trditi, da povzroča posrednikom s svojo jezikovno inovativnostjo nekolikanj več težav kakor Bartolov Zmaj. »Časnikarska bledica«, »neizraznost«, »konvencionalnost«, »intelektualiziranost«, »enostavna, klišejska pripoved«, »esejistični govor«, »ne posebno velik besedni zaklad« . . . – plejada slovenskih kritikov in literarnih zgodovinarjev od Legiša do Kermaunerja, Kmecla in Paternuja je opozorila, da je jezik »Ahilova peta romanak«. ²⁰

A slišijo se tudi drugačni glasovi, ki takšno nespornost zavračajo. Arnaldo Bressan, italijanski prevajalec Alamuta, trdi npr., da so omenjeni ugovori površni, jezikoslovno statični in anahronistični. Alamutski jezikovni nedostatek (»scarto linguistico«) naj bi bil namreč namenski, zavesten, hoten; lingvistična redundanca da je v resnici Bartolov slog, sredstvo za dosego pripovednega ritma, izraz forme, ki naj bi popolnoma ustrezal izrazu vsebine. Izviral naj bi iz doslej prezrte pisateljeve »tržaškosti«, intencionalnost jezikovnega pa naj bi potrjevalo dejstvo, da Alamuta avtor pri prepisovanju stilistično ni popravljaj. ²¹

¹⁸ Janko Kos: Alamut in evropski nihilizem, Sodobnost, leto 1990, letnik XXXVIII, št. 6–7, str. 691.

¹⁹ Ibidem, str. 692.

²⁰ Miran Košuta: Alamut, Roman – metafora, v Vladimir Bartol Alamut, Mladinska knjiga, Ljubljana 1988, str. 594.

²¹ Arnaldo Bressan: Osservazioni di un traduttore sulla lingua de L'Alamut, Metodi e ricerche, n.s., VII, 2 (luglio–dicembre 1988), str. 134.

V izvorniku: »E' noto anche a Košuta che Bartol ha riscritto interamente L'Alamut per ben quattro volte e per ben sei/otto volte i primi capitoli. E tuttavia, non ha corretto una sola delle improprietà o degli stilemi che gli vengono addebitati.«

Sam Bartol takole ugovarja Bressanu: »Bilo je to v drugi polovici 1937 in v začetku leta 1938. Razlike med tretjim in četrtim prepisom niso skoraj nikjer bistvene. Stilistične je ta četrti prepis veliko bolje izdelan, karakterji izstopajo jasneje, bistveno nova so (sic!) samo dva odstavka.«²² Obilico izključno jezikovnih popravkov tipičnih avtorskih stilemov dokumentirajo tudi v NUK-u ohranjene stolpčne korekture romana, ki (kakor pisateljeva napačna raba množine v citiranem odstavku) jasno izpričujejo, da je Bartolu »največje težave . . . spočetka delal jezik.«²³ Ob svojem Genieakkordu, ob »čudoviti simfoniji« Alamuta se je sicer tržaški avtor izjemno trudil, bil je besedno karseda pozoren in stilistično prizadeven, vendar ostaja seveda vprašanje, v kolikšni meri mu je to izrazno dograjevanje uspelo in če je jezikovni rezultat popolnoma ustrezen Ingardnovi notranji formi oz. vsebini, tematski in idejni briljantnosti Alamuta. Če namreč trdimo z Bressanom, da so »vrtoglave banalnosti« Bartolove pisave v resnici funkcionalne globinski strukturi teksta, mar to ne pomeni, da je Alamut po svoji vsebinski, filozofsko-psihološki izpeljavi prav tako banalen, predvidljiv, enostaven in lahкотen? Naj ga potem enačimo s trivialno literaturo, s kakšno Haggardovo Rožo sveta? Ne, če je brez izjeme vsem novjšim »bartoloslovcem« nekaj nedvoumno jasnega in nespornega, potem je to artistska vrednost, umetniškost in literarnost Alamuta. Le-to potrjuje edinole »concretum« teksta, njegova semantična fiziologija, ne pa takšne ali drugačne hermenevtične nadgradnje. Tekst pa pravi, da je v Alamutu postala meso predvsem ideja, manj beseda.

Opisane tematske, idejne in jezikovne redundance, ki jih v romanu občuduje naš čas, nam lahko pojasnijo konjunkturne razloge za uspeh Alamuta, bistvo tega uspeha pa je mimo kritiške eksegeze globlje, v »kemični« formuli teksta, v količinsko uravnovešenem spoju vseh obravnavanih sestavin, ki znano preobrazijo v neznano, slišano v neslišano, staro v novo in originalno. Ta formula pa je konec koncev avtor sam, njegova estetsko-poetološka subjektivnost, enkratnost in neponovljivost.

»V Alamutu se brez navora družijo in razhajajo sestavine zgodovinskega, filozofskega in trivialnega romana. Skratka: nekakšna slovenska varianta 'ecovskega romana' pred Umberto Ecom«, je pronicljivo zabeležil Boris Paternu.²⁴ Ker je besedilo večplastno, palimpsestno raznorodno, so ob njem mogoča tudi najrazličnejša branja, recepcije ter interpretacije. Ko bi ga Bartolov italijanski »naslednik«, ki je alamutsko snov obdelal v Foucaultovem nihalu, poznal ali celo bral, bi zanj najbrž uporabil pojem iz svoje semiološke estetike: odprto delo. Seveda je moralo miniti nekaj časa, da smo zaprti Slovenci dozoreli za odprto delo, da je postal Alamut za nas literarnozgodovinsko in bralsko sprejemljiv. A danes, ko je postmoderna pluralnost diskurzov sprejela za svojo kunderovsko »modrost negotovosti« v Alamutu, se tale zmajski »predhodnik moderne slovenske literature«²⁵ uspešno spretava po knjižnem nebu Evrope. In če je res, kar je tržaški avtor zabeležil v Mladosti pri Sv. Ivanu, da je »včasih tudi po več let naprej pogodil stvari, ki so se zgodile tudi po več let pozneje«,²⁶ se Zmaju obeta morda še svetovni polet, obilo dopolnjene usode in bestsellerske redundance. Bartolu zato ob koncu filmski pozdrav: Nasvidenje v naslednji vojni, gospod Nostradamus!

²² Vladimir Bartol: Mladost pri Sv. Ivanu, III. knjiga, 4. poglavje, feljton št. 93, Primorski dnevnik l. 1955–56.

²³ Ibidem: feljton št. 73.

²⁴ Boris Paternu: Bartolov roman »Alamut«, Delo 14. 12. 1989, str. 5.

²⁵ Taras Kermauner: Vladimir Bartol – predhodnik današnje slovenske moderne literature, v Vladimir Bartol – Demon in eros, Mladinska knjiga, Ljubljana 1974.

²⁶ Vladimir Bartol: Mladost pri Sv. Ivanu, III. knjiga, 4. poglavje, feljton št. 74, Primorski dnevnik l. 1955–56.

Summary

UDC 886.3 Bartol V. 7 Alamut .06

THE DRAGON'S DESTINY:

The International Success of Bartol's *Alamut*

Alamut contains and at the same time lacks certain elements of the historical, philosophical and tri-
vial novel. The text is palimpsestically varied and because of its several layers enables various read-
ings, receptions and interpretations. From Umberto Eco's point of view it can be labelled an 'open'
work. The 'closed' Slovenes took a long time to become mature enough to understand this 'open'
novel. The contemporary postmodern plurality of discourses recognized the Kunderaesque »wisdom
of insecurity« in *Alamut*, and this dragon-like »precursor of modern Slovene literature« clearly radi-
ates in the European literary sky. This Dragon is in for a possible world flight, accomplished destiny
and best-seller redundancy.
